

Pieter Jan Verstraete, *Jules Coussens, geboren dwarsligger. Een politieke biografie*, Kortrijk, Groeninghe, 2008, 207 pp., ill., ISBN 978 90777 2365 4 | In mei 1922 stuurde de christelijke arbeidersbeweging veertien veelbelovende jongeren naar haar startende Sociale School in Heverlee, waar de kaders voor de beweging zouden gevormd worden. Een van hen was de 23-jarige Jules Coussens, die slechts lager onderwijs gevolgd had. In juli 1924 behaalde hij het diploma van sociaal assistent voor de centrale examencommissie. Hij werd dan de dynamische secretaris van het

gewest Kortrijk van het ACV en maakte een steile carrière in de politiek: gemeenteraadslid en daarna provincieraadslid, volksvertegenwoordiger in 1933. Bovendien werd hij schepen van Kortrijk in 1939, in een college dat door het Christelijk Werkersverbond was gevormd. Hoewel dat bestuur in de lente van 1942 door de bezetter werd vervangen door VNV-ers, werden de leden ervan na de bevrijding van collaboratie beschuldigd door de communisten, en nog na de gemeenteraadsverkiezingen van november 1946 zou minister Piet Vermeulen weigeren om de eerste schepen Coussens tot burgemeester te benoemen.

Met de achterstallige parlementaire vergoeding die hij ontvangen had na de bevrijding, had Coussens een autobusbedrijf gestart, dat de lijndiensten van Kortrijk naar Deerlijk en naar Roeselare pachtte. Bij de parlementsverkiezing van februari 1946 werd hij slechts derde plaatsvervanger op de senaatslijst van de CVP, en ook niet opgevist als provinciaal of gecoöpteerd senator. Het plaatselijk Werkersverbond, dat een partij in de partij was gebleven ondanks de unitaire statuten van de CVP, stond wel achter de kandidaat-burgemeester maar stuurde Alfred De Taeye naar de Kamer. Gezien de volgehouden weigering van Vermeulen legden het Werkersverbond en de CVP zich in augustus 1948 neer bij de benoeming van De Taeye tot burgemeester. Daarop ging schepen Coussens in de oppositie tegen het college waarvan hij deel uitmaakte. Bij de parlementsverkiezing van juni 1949 kwam hij apart op, maar behaalde net geen zetel, al was zijn éénmanslijst verbonden met de Vlaamse Concentratie van Alex Donckerwolcke. – Die verbinding lag voor de hand, gezien de uitgesproken flamingantische traditie van de christelijke arbeidersbeweging, bijzonder in West-Vlaanderen, en van Coussens persoonlijk. Met die arbeidersbeweging had hij nu wel gebroken –.

Vóór de parlementsverkiezing van juni 1950 werd een akkoord gesloten, met het oog op het

veroveren van de absolute meerderheid door de CVP: Coussens zou burgemeester worden, en De Taeye minister. Zo gebeurde het. Maar bij de gemeenteraadsverkiezing van oktober 1952 rees het probleem opnieuw, want de populaire burgemeester stond nu buiten het Werkersverbond. Zoals vóór de oorlog kwamen er twee christelijke partijen op. Coussens sloot een akkoord met het Burgers- en Middenstandsverbond en verscheen op een strijdplaats van haar lijst 'Volksbelangen', die dankzij zijn 4641 voorkeurstemmen tien zetels haalde tegenover vijf voor 'De Katholieke Werkerslijst', vijf voor de socialisten en twee voor de liberalen. Hij bleef burgemeester.

De raadsverkiezing van oktober 1958 bracht, op een gemeenschappelijke CVP-lijst maar door het gebruik van voorkeurstemmen, elf zetels voor het Werkersverbond tegenover vijf, waaronder Coussens, voor het Burgers- en Middenstandsverbond. Het Werkersverbond eiste hardnekkig het burgemeesterschap op, en Coussens weigerde dan een schepenambt en ging opnieuw in de oppositie. Bij de raadsverkiezing van 1964 vormde hij samen met de Volksunie een onvolledige lijst Volksbelangen. Die haalde zes zetels, tegenover de CVP twaalf en zelfs dertien (dus de absolute meerderheid) bij een herverkiezing in mei 1965. Coussens kwam in dezelfde maand ook op als lijsttrekker van een Vlaamse Volkspartij voor de Kamer – in feite de Volksunie – maar haalde het niet. Bij de raadsverkiezing van oktober 1970 was hij lijstduwer van de Volksbelangen/Volksunie, die vier zetels haalde tegenover zestien voor de CVP. Hij bleef in de raad en was er een geducht oppositielid. In 1976 stelde hij zich geen kandidaat meer. Hij stierf in 1978.

Het nuchtere, goed gedocumenteerde relaas van P.J. Verstraete is een opmerkelijke bijdrage tot de Kortrijkse politieke geschiedenis, en werd opgefleurd met een overvloed aan mooie foto's.

[Lode Wils]